

10/1027

1608
28.02.2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Kentsel dönüşüm projelerinin, yerinden edilen yurttaşlara yönelik etkilerinin araştırılarak, söz konusu projelerin kentlerin kültürel ve tarihi dokularına zarar verip vermediğinin ortaya çıkarılması ve aynı zamanda şehircilik alanında dünya örneklerinin araştırılarak yaşam standartlarını yükseltici modellerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98, İktisadî ve İdari İşler Kanunu'nun 104. ve 105.'nci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederim.

① Mahmut Celadet GAYDALI
Bitlis Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de kırsaldan kente göç oranının artmasıyla beraber çarpık kentleşme hız kazanmış, dönemlerin iktidarları ve hükümetleri söz konusu durumla ilgili olarak geçici çözümler üretmişlerse de başarılı olamamışlardır. AKP iktidarları süresince de söz konusu çarpık kentleşmeyi önlemek amacıyla Kentsel Dönüşüm Projeleri başlatılmıştır. Bu durum kentlerde var olan şehirleşme sorununu çözmediği gibi daha da derinleşmesine neden olmuştur.

Kentsel dönüşüm şehirleri birer rant sahasına dönüştürülmüş, kentlerin kültürel ve sosyal yapıları imar kanununda yapılan birçok değişiklik ile tahrip edilmiştir. Kentsel dönüşüm yasası olarak anılan 6306 sayılı yasa ile birlikte, insanların evleri yıkılmış ve genellikle şehir dışlarına inşa edilen TOKİ’lerde tek tip yapıları içerisine borçlandırılarak yerleştirilmiştir. İnsanların yaşam alanlarının iyileştirilerek daha sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşamaları yönünde bir çalışma yapılmamış, sosyo-ekonomik olarak düşük gelirli kişiler şehir dışlarına yaşamaya mahkûm edilmiştir. Kentsel dönüşüm bir sosyal hizmet olarak nitelendirilse de boşaltılan ve dolayısı ile değer kazanan alanlar sermayedarlara verilerek, fahiş fiyatlara satılmasının asıl kaynağını oluşturmaktadır. Özellikle acele kamulaştırma ve dönüştürme projelerine, bölgede yaşayan halk dâhil edilmemiş, gerçek sahiplerinin elinden alınan bölgeler “soylulaştırma” eliyle, elit kesimlerin kullanımına açılması uygulamasına dönüşmüştür. Kentsel dönüşüm beraberinde şehir içi göçleri yaşatmış insanlar yaşam alanlarından koparılmıştır.

Kentsel dönüşüm projeleri, nüfusun yoğun ve konut ihtiyacının olduğu bölgelerde uygulanması gerekirken ranta ve kazanca uygun alanlarda yapılmıştır. Söz konusu alanlar lüks binaların ve üst sınıfın birer sahasına dönüştürülmüştür. Kentsel dönüşüm projeleri mevcut iktidar tarafından bir kazan kazan politikası olarak kullanılmış, kaçak ya da kötü durumda olan yerleşkelerin düzenlemesi amacı taşımamıştır. Kaçak ya da kötü durumda olan binalarla mücadele edilmediği son çıkartılan imar barışı kanunu ile görülmüş, denetimsiz olarak binalara yapı kayıt belgesi verilmiştir.

Kentsel dönüşüm projeleri şehirlerin kültürel, sosyal ve tarihi değerlerine uygun olarak yapılmalı ve öncelikle bölge halkının onayı doğrultusunda gerçekleşmeli ve refahını sağlanmalıdır. Kentsel dönüşüm projeleri kapsamında yerinden çıkartılan insanlara yönelik etkilerinin araştırılarak, söz konusu projelerin şehirlerin kültürel ve tarihi dokularına zarar verip vermediğinin ortaya çıkarılması aynı zamanda şehircilik alanında dünya örneklerinin araştırılarak yaşam standartlarını yükseltici modellerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırmasının açılması önem taşımaktadır.

1	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
2	PERO DUNDAR	MARDİN	
3	RIDVAN TURAN	MERSİN	
4	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
5	MENSUR IŞIK	MUŞ	
6	GÜLİSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
7	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	SİİRT	
8	SIDIK TAŞ	SİİRT	
9	NİMETULLAH ERDOĞMUŞ	ŞANLIURFA	
10	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
11	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
12	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
13	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
14	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
15	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
16	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
17	MUAZZEZ ORHAN	VAN	
18	BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN	VAN	
19	MURAT SARISAÇ	VAN	
20	TAYİP TEMEL	VAN	